

Irány az Apáczai! Verseny

2017. november 25.

Tagozat: humán

Tantárgy: történelem

Javította: _____

Pontszám: _____

Név: _____

Anyja születési neve: _____

1.) Válaszolj a Luther Mártonhoz (Martin Luther) kapcsolódó kérdésekre! (5 pont)

a.) Melyik évben lépett fel 95 pontból álló vitairatával Luther?

.....**1517**.....

b.) Melyik városban kezdődött a reformáció?

.....**Wittenberg**.....

c.) Miért állt Luther szerzetesnek korábban?

Fiatalkorában majdnem agyonütötte egy villám, és ekkor megfogadta, hogy ha életben marad, szerzetes lesz.

d.) A történészek szerint megtörtént-e valójában a képen látható jelenet? Miért?

Luther 1517. október 31-én küldte el Albert mainzi érseknek a búcsúcédulák erejét és hatékonyságát kétségbe vonó, 95 pontban megfogalmazott vitairatát. Ma már vitatják, hogy tételeit kiszögezte a wittenbergi vártemplom kapujára - ennek nem is lett volna sok értelme, mert a köznép nem értett latinul, és németül sem tudott olvasni.

e.) Hogyan nevezik a Luther által alapított egyházat?

.....**evangélikus**.....

2.) Elemezd a két karikatúrát az ismereteid segítségével! (4 pont)

„Amint a pénz a ládikába hullik, a tisztítóüzből a lélek kiugrik.”

a.) Milyen eseményt ábrázolt a karikatúra, és mire utalt a hozzátartozó kijelentés?

búcsúcédula vásárlás.

A kijelentés azt sugallta, hogy a hívek megfelelő adományért cserében igazolást kapnak arról, hogy bűneik bocsánatot nyernek.

b.) Hogyan kapcsolódott mindez a reformáció kezdetéhez?

Luther a búcsúcédulák árusítása ellen próbált először fellépni.

Az ördög a dudával

c.) Melyik egyház álláspontját ábrázolta a Luthert kigúnyoló karikatúra?

.....római katolikus egyház.....

d.) Hogyan fogadta a pápa Luther fellépését?

Elítélte, majd rövidesen kiátkozta Luthert.

3.) Válaszolj a kérdésekre az ismereteid és olvasmányaid segítségével! (5 pont)

Ki volt a pápa Luther fellépésénél?.....X. Leó.....

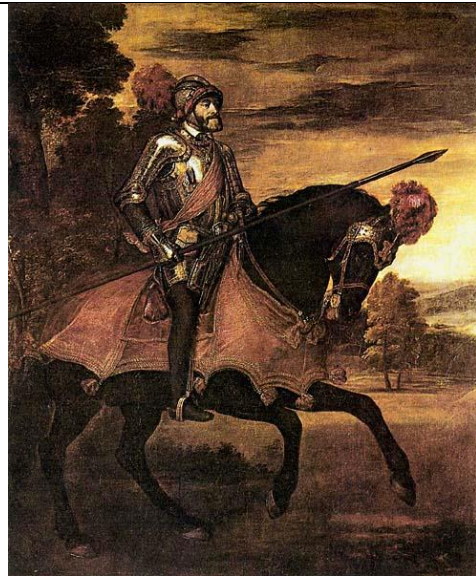
Melyik híres itáliai családból származott a katolikus egyházfő?....Medici.....

Ki volt ekkor az angol uralkodó?.....VIII. Henrik.....

Milyen vallási változásokat hajtott végre Angliában? ...Létrehozta az anglikán egyházat.

Mi állt ennek a háttérében? Elsősorban az elhúzódoó válási ügye gyorsította fel a katolikus egyházzal való szakítást.

4.) A festmény V. Károly német-római császárt ábrázolja, akinek a „birodalmában sohasem nyugszik le a Nap”. (3 pont)

a.) Miért terjedt el V. Károlyról ez a szállóige? Húzd alá a helyes választ!

V. Károly nemcsak spanyol király volt, hanem egész Itáliát is birtokolta, ezért a kortársak a mediterrán nyarak miatt mondták róla ezt a szállóigét.

V. Károly spanyol királyként az újonnan felfedezett amerikai kontinenst is birtokolta.

V. Károly spanyol királyként jelentős afrikai és ázsiai területeket is birtokolt.

b.) Melyik dinasztia tagja volt?
Habsburg.....

c.) Hogyan reagált V. Károly Luther tanaira?

Elítélte, és Luthert birodalmi átkokkal sújtotta.

5.) Elemezd a forrást az alábbi kérdések segítségével! (3 pont)

Ha gonoszul szóltam, tégy bizonysgot a gonoszsgáról – idézte Krisztus szavait János evangéliumából. Ha maga az Úr, aki tudta, hogy nem tévedhet, nem vonakodott meghallgatni a bizonysgot tanításai ellen akár a leghitványabb szolgától – mennyivel inkább kell nekem, gyarló embernek, aki könnyen tévedhetek, óhajtanom s kérnem, ha valaki bizonysgot kíván tenni tanításaim ellen [...] Tegyetek bizonysgot, mutassátok ki tévedésemet a prófétákból és az evangéliumokból! Ha meggyőztök, bebizonyítjátok tévedésemet, készséggel visszavonom, és én leszek az első, aki tűzbe vetem írásaimat.

(Részlet Luther birodalmi gyűlésen elmondott beszédéből; 1521)

Felséged és az Urak szerény választ kívánnak, amelynek szarva, foga nincs. De ha nem győznek meg a Szentírás bizonysgával vagy világos észokokkal – mivel nem hiszek egyedül sem a pápának, sem a zsinatoknak, amelyek nyilvánvalóan gyakran tévedtek és ellentmondtak egymásnak –, úgy a lelkiismeretemhez és Isten ígéjéhez vagyok kötve. Ezért nem tudok és nem akarok visszavonni semmit, mert sem nem bátorságos, sem nem tanácsos bármit is a lelkiismeret ellen cselekedni. Isten engem úgy segítjen, Ámen.

(Luther szavai V. Károlyhoz)

a.) Hogyan védekezett Luther?

A Biblia alapján próbálta megvédeni igazát, „egyedül a Biblia”.

b.) Mire alapozta az érvelését?

Mivel a Szentírásra alapozta tanítását, ezért elutasította a pápai rendelkezéseket és zsinati határozatokat.

c.) Mennyire volt meggyőződve az igazáról?

A Szentírás alapján teljesen meg volt győződve igazáról.

6.) Döntsd el a forrásrészlet alapján, hogy igaz vagy hamis az állítás! (5 pont)

5. A pápa nem enged és nem is engedhet el semmiféle büntetést, csak azt, amit vagy a maga vagy a kánonok rendelkezése alapján kiszabott.

6. A pápa nem bocsáthat meg egy vétket sem, legfeljebb kihirdeti és megerősíti az Isten bocsánatát; vagy pedig bocsánatot oszt bizonyos, az ő hatáskörébe tartozó esetekben, s aki ezt nem ismeri el, annak vétkes tartozása éppenséggel megmarad. [...]

20. A pápa tehát az „összes büntetések elengedése” alatt csak az általa kiszabott összes büntetést érti, nem pedig általában mindent.

21. Ennélfogva tévednek azok a búcsúhirdetők, akik azt tanítják, hogy a pápa búcsúja az embert általában minden büntetés alól feloldja és üdvözíti. [...]

47. Fel kell világosítani a keresztényeket, hogy a búcsúvásárlás nem kötelező, hanem önkéntes dolog. [...]

82. Például: ha a pápa a székesegyház felépítéséhez szükséges nyomorult pénzért – ami gyenge indoklás – számtalan lelket vált ki a tisztítótűzből, akkor miért nem üríti ki a tisztítótűzet a szentséges szeretetre és a lelkek iszonyú gyötrődésére való tekintettel – ami pedig mindennél igazságosabb indok lenne [...]

(Részletek Luther 95 pontjából)

Állítás	Igaz	Hamis
A pápa megbocsáthatja az emberi bűnöket.		X
Luther a búcsúvásárlást fontos dolognak tartja.		X
Luther szavaiból a pápa támadó élű részleteket is kiolvashatott.	X	
A pápa világi célokra akarta felhasználni a befolyt jövedelmeket.	X	
A bűnöket egyedül Isten bocsáthatja meg.	X	

7.) Magyarország a reformáció első éveiben (5 pont)

Ki uralkodott a reformáció kialakulásakor Magyarországon?..II. Lajos.....

Melyik dinasztia tagja volt a korabeli magyar király?..Jagelló.....

Melyik birodalom fenyegette dél felől ekkor Magyarországot?..Oszmán (Török) Birodalom.....

Melyik történelmi esemény következett be rövidesen, amelynek során életét vesztette a magyar király is? Vereség az 1526-os mohácsi csatában.....

Mi történt ezt követően az országgal?..A kettős királyválasztással az ország kettészakadt, vagy az ország a Habsburg és az Oszmán Birodalom ütközőzónája lett, vagy rövidesen (1541) Buda elését követően kialakult a Hódoltság.....